

Rosan Slits: No monkey business: Banksy trademark not filed in bad faith (Semmi majomkodás: Banksy védjegye nem rosszhiszeműen lett lajstromozva). Novagraaf Team, 2022. december 27.

Az EUIPO Törlési Osztálya 2021 tavaszán rosszhiszeműsége hivatkozva érvénytelennek nyilvánította a *Banksy* MAJOM képére (1. ábra) vonatkozó védjegy lajstromozását. 2022 októberében ezt a Banksy védjegyéről szóló határozatot mind a rosszhiszeműség hiánya, mind a kép megkülönböztetőképessége alapján hatályon kívül helyezték.

1. ábra

Ha a névtelen brit utcai művészetre gondolunk, a Banksy név ugrik be elsőként. Ez a befolyásos aktivista művész ingyenesen letölthetővé teszi műveit az internetről, de a kereskedelmi célú felhasználást kifejezetten tiltja.

Bár Banksy híres mondása szerint „a szerzői jog a veszteseké”, egyre inkább a szellemi-tulajdon-joghoz fordul a kereskedelmi felhasználás megakadályozása érdekében. 2009-ben létrehozta a Pest Control Office-t (PCO), hogy hitelesítse a műalkotásokat, és az EU Szellemi Tulajdoni Hivatalánál (EU Intellectual Property Office, EUIPO) lajstromoztassa a képek európai védjegyjogait. A névtelenség megőrzésére irányuló törekvése azonban további kihívást jelent a szellemi-tulajdon-jogok lajstromozása és érvényesítése szempontjából.

Banksy védjegyvitája

Korábban Banksynak volt egy vitája a *Full Colour Black* brit üdvözlőkártya-gyártó céggel, amely Banksy néhány híres művét a művész engedélye nélkül ábrázolta üdvözlőkártyáin.

Bár a PCO 15 uniós védjegybejelentést nyújtott be Banksy egyes műalkotásainak oltalma érdekében, ezek közül hét lajstromozás ellen törlési keresetet nyújtottak be. Az egyik ügyet felfüggesztették, de a fennmaradó hat lajstromozást az EUIPO Törlési Osztálya megsemmisítette azzal az indokkal, hogy Banksy a megjelölést soha nem szándékozott ténylegesen védjegyként használni. A bejegyzés célja inkább a szerzői jogi korlátozások kijátszása volt,

hogy megakadályozza a jelzés mások általi használatát és így a „rosszhiszeműség” megállapítását.

2. ábra

Különösen a „Gross Domestic Product”, egy Banksy-árakat bemutató terem 2019-es megnyitását (lásd a 2. ábrát) tekintették annak elismeréseként, hogy a művésznek valójában nem állt szándékában a műalkotást eredetvédjegyként használni. Banksy „a szerzői jog a lúzereknek való” kijelentése azt sugallta továbbá, hogy bármit, amit a nyilvánosság előtt ábrázolnak, bárki szabadon, engedély nélkül felhasználhat. Végül a Full Colour Black azzal érvelt, hogy Banksy művét már széles körben használják a kereskedelemben, és nem tett semmit annak érdekében, hogy ezt megakadályozza.

A PCO most sikeresen megtámadta az első ilyen törlési határozatot.

Rosszhiszeműség az uniós védjegy jog alapján

A *Lindt & Sprüngli* kontra *Hauswirth*-ügyben hozott ítéletet követően az Európai Unió Bírósága (EUB) mind a *Koton*-, mind a *Sky* kontra *Skykick*-ügyben hozott ítéletében tovább értelmezte a rosszhiszeműség fogalmát. A bíróság a *Koton*-ügyben úgy ítélte meg, hogy a védjegybejelentést akkor nyújtják be rosszhiszeműen, ha fontos és egybehangzó bizonyítékok azt mutatják, hogy a bejelentő nem a versenyben való tisztességes részvétel érdekében nyújtotta be a bejelentést, hanem azzal a szándékkal, hogy harmadik felek érdekeit a tisztességes gyakorlattal ellentétes módon sértse, vagy hogy kizárólagos jogot szerezzen a védjegy funkciójától (különösen az eredetmegjelöléstől) eltérő célokra.

A *Sky* kontra *Skykick*-ügyben az EUB úgy ítélte meg (a *Koton*-ügyhöz hasonlóan), hogy egy cselekmény rosszhiszemű, ha a kérelmező a tisztességes gyakorlattal összeegyeztethetetlen módon kívánja sérteni harmadik felek érdekeit. Például rosszhiszemű egy védjegybejelentés, ha a bejelentő a védjegyet ténylegesen nem akarja használni a megjelölt áruk vagy szolgáltatások tekintetében. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a bejelentő – akár konkrét harmadik személy megjelölése nélkül is – kizárólagos jogot kíván szerezni a védjegy funkciói által lefedett céloktól eltérő célokra. Ugyanakkor önmagában annak megállapítása, hogy a bejelentő a bejelentés időpontjában nem folytatott a bejelentésben megjelölt áruknak és szolgáltatásoknak megfelelő gazdasági tevékenységet, nem elegendő a rosszhiszeműség megállapításához. Ha a védjegy alapvető funkcióinak megfelelő használatára irányuló szándék csak a védjegybejelentésben megjelölt bizonyos áruk vagy szolgáltatások tekintetében hiányzik, akkor a bejelentés csak e meghatározott áruk vagy szolgáltatások tekintetében minősül rosszhiszeműnek.

Rosshiszeműnek minősülnek-e a Banksy védjegybejelentései?

A fellebbezés során a fellebbezési tanács a törlési osztálytól eltérő álláspontra helyezkedett, mert sajátosan azon a véleményen volt, hogy elvileg nincs akadálya annak, hogy ugyanazt a megjelölést mind a szerzői jog, mind a védjegyjog révén védjék. Pusztán az a tény, hogy a szerzői jogi oltalom nehézkes és időben korlátozott, nem jelenti azt, hogy a védjegyoltalom igénylése önműködően a védjegyjoggal való visszaélésnek minősül. A védjegyek lajstromozására ugyanis akár azért is sor kerülhetett, hogy megakadályozzák e megjelölések mások általi használatát. Ez a védjegylajstromozás egyik szokásos célja, és önmagában nem minősül azonnal rosszhiszeműségnek, feltéve, hogy a kérelmező a jogos tulajdonos.

Annak megítélésakor, hogy a védjegyhasználat ilyen célú volt-e, a tanács hangsúlyozta, hogy a védjegyjogosult szabadon dönthet az újonnan lajstromozott védjegy használatának időpontjáról. A jelen ügy körülményeire tekintettel nem lehetett feltételezni, hogy soha nem állt szándékában a védjegyek használata, illetve harmadik személyek számára a védjegyek licencjogosultjaként történő használatának engedélyezése.

Végül a fellebbezési tanács nem tekintette bizonyítottnak a Banksy-féle művészeti alkotások harmadik felek általi jelentős kereskedelmi használatát, hozzátéve, hogy ez az érv inkább a megjelölés megkülönböztetőképességének értékelésére, mint a rosszhiszeműség megállapítására alkalmas.

Dr. Palágyi Tivadar